

مالیات در بودجه ۱۴۰۳ چگونه محقق شد؟

مهم‌ترین اقدامات سازمان امور مالیاتی کشور که منجر به تحقق بیش از ۱۰۰ درصدی منابع بودجه سال ۱۴۰۳ شد، افزایش مبلغ پیش‌بینی شده در بودجه سال ۱۴۰۳ با توجه به رشد وصولی سال ۱۴۰۲ در ابتدای سال توسط بسیاری از کارشناسان دور از دسترس به نظر می‌رسید یا وصول آن را با حفظ کامل آرامش بازار در تضاد می‌دیدند. لذا سازمان امور مالیاتی کشور با وجود این نظرات و اتفاقات بسیار نادر و غیرقابل پیش‌بینی در سال گذشته با در نظر گرفتن تدابیر بخردانه و اقدامات بهنگام موفق گردید بیش از مبلغ پیش‌بینی شده بابت درآمدهای مالیاتی در بودجه کل کشور را از طریق اقدامات زیر محقق سازد امکان محاسبه سیستمی پرونده‌های مؤدیان خرد مالیاتی با استفاده از ظرفیت تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم با اتکا به اشرف کامل سازمان امور مالیاتی به عملکرد اقتصادی و داده‌های مالی مؤدیان در تشخیص بهینه مالیات صاحبان مشاغل پردرآمد فراهم شد. فراهم نمودن زمینه امکان انتخاب محل مصرف مالیات توسط مؤدیان مالیاتی منجر به افزایش رضایتمندی و مشارکت آنها در پرداخت مالیات گردیده و در نتیجه تمکین مالیاتی و افزایش ۸۳ درصدی مالیات ابزاری صاحبان مشاغل نسبت به سال گذشته را به دنبال داشته است. با هوشمندسازی نظام مالیاتی در جهت جلوگیری از فرار مالیاتی امکان شناسایی و ثبت نام حدود ۴ میلیون مؤدی جدید فاقد پرونده فراهم شد و بدین طریق تعداد مؤدیان مالیاتی از حدود ۸ میلیون مؤدی در سال ۱۴۰۱ به حدود ۱۲ میلیون مؤدی در سال ۱۴۰۳ رسیده است. پیاده‌سازی عملیاتی قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان داشته است. ایجاد و تقویت مرکز بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی در سازمان امور مالیاتی کشور و انجام اقدامات سیستمی در جهت شناسایی فراریان مالیاتی و مؤدیان صوری از دیگر دستاوردهای سازمان در عرصه ایجاد شفافیت و دستیابی به عدالت مالیاتی بوده است.

با انجام پذیرفتن حسابرسی سیستمی پرونده‌های مالیاتی، امکان کاهش تمرکز بر رسیدگی به پرونده‌های خرد فراهم گردیده و موجبات استفاده از ظرفیت مأموران مالیاتی برای رسیدگی به پرونده‌های بزرگ در حداقل زمان ممکن فراهم شده و در نهایت این امر شرایط رسیدگی و امکان تعیین مالیات حقه اکثر پرونده‌های مالیاتی در طی سال ۱۴۰۳ را موجب شد. برنامه ریزی، نظارت و تمرکز بر برگزاری بهینه هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی منجر به افزایش ۳۲ درصدی آرای هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی و متعاقب آن قطعی پرونده‌های مالیاتی شد. پیگیری‌های سازمان امور مالیاتی و همکاری و تعامل مثبت با بانک مرکزی در جهت استفاده بهینه از ابزارها و بسترهای حاکمیتی منجر به وصول موقوفات مالیاتی ابریده‌کاران مالیاتی شد.

سازمان امور مالیاتی کشور با وجود اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی در سال ۱۴۰۳ با انجام اقدامات بی‌نظیر در توسعه پایگاه‌های داده‌ای، هوشمندسازی، اصلاح فرآیندهای مالیات‌ستانی و ایجاد شفافیت و متعاقب آن تمکین مالیاتی و جامعه‌پذیر کردن امر مالیات‌ستانی، موفق شد درآمدهای مالیاتی را بیش از مبلغ پیش‌بینی شده در بودجه کل کشور محقق کند. میزان درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۳ مبلغ ۱۲۲۹ همت بوده که حاکی از میزان رشد ۵۲ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۲ می‌باشد. از این میزان، مبلغ ۸۰۱ همت از منبع مالیات‌های مستقیم و مبلغ ۴۲۸ همت نیز از منبع کالا و خدمات تأمین شد.

من هیچ وقت این را کتمان نمی‌کنم که با توجه به اینکه درآمدهای مالیاتی در حال افزایش است به همان اندازه باید اصرار داشته باشیم بر مدیریت مخارج دولت. این نکته بسیار مهمی است که اتفاقاً ما به عنوان سازمان مالیاتی که البته مسئول وصول درآمدهای دولت هستیم به همان اندازه دوستان در سازمان برنامه را توجیه می‌کنیم که به همین میزان مراقبت بکنند و جلوی گسترش مخارج دولت را بگیرند

حدود ۱۰ میلیون واحد صنفی و شغلی داریم که بخش قابل توجهی از اینها تقریباً ۵۰ درصد هستند، سال گذشته مالیاتشان صفر شده است

حدود ۱۰ میلیون واحد صنفی و شغلی داریم که بخش قابل توجهی از اینها تقریباً ۵۰ درصد هستند، سال گذشته مالیاتشان صفر شده است

نهادهای غیردولتی و شرکت‌های زیرمجموعه آنها مثل ستاد فرمان اجرایی امام (ره) و... هیچ‌گونه معافیت مالیاتی نداشته و خود این نهادها بر پرداخت مالیات اصرار دارند

مالیات بر خانه‌های خالی، سازمان امور مالیاتی بهره‌بردار از اطلاعات اخذشده از وزارت راه و شهرسازی است و اطلاعات می‌بایست در آن وزارتخانه پالایش شده و تولید و ارسال شود.

اطلاعات از کجا دریافت می‌شد؟

طبیعتاً از پایگاه‌های داده‌محوری مثل سامانه املاک و اسکان وزارت راه و شهرسازی باید این اطلاعات دریافت می‌شد که متأسفانه اطلاعات دقیقی نداشت. یا مثلاً در رابطه با اطلاعات خانه‌های لوکس باید عمدتاً شهرداری‌ها مالکان آن را معرفی می‌کردند یا سازمان ثبت اسناد باید با ما همکاری می‌کرد. وقتی اطلاعات دقیقی به ما نمی‌رسید، امکان اجرای قانون و مالیات‌ستانی هم به طور کامل وجود نداشت. توصیه ما به مجلس محترم این است که وقتی قرار بر ایجاد یک پایه جدید مالیاتی است به این موضوع عنایت داشته باشند که مالیات‌ستانی از خانه‌های خالی بدون داشتن اطلاعات دقیقی برای سازمان مالیاتی منجر به ایجاد چالش برای مردم می‌شود. با اینکه در بحث مالیات‌ستانی از خانه‌ها یا خودروهای گران قیمت باید قانون‌آوردان مشاوره‌ای داشته باشند. به موجب اصل ۵۱ قانون اساسی، قانونگذار وظایف دستگاه‌ها را مشخص می‌کند و نقش دستگاه‌ها مشاوره‌ای است. نظر کارشناسی ما این است که گسترش پایه‌های مالیاتی به بعضی از حوزه‌ها مثلاً خانه‌های خالی مانند آن چیزی که تحت عنوان خانه یا خودروهای لوکس اجرایی شده، قانونگذار در آن هدفی را دنبال می‌کرده است. مثلاً هدف قانونگذار این بوده که تعداد خانه‌های خالی، باعث می‌شود کارکرد سیاست‌گذاری مالیات کاهش پیدا کند. چون مالیات صرفاً ابزار درآمدزایی برای دولت نیست بلکه یک ابزار سیاست‌گذاری از باب ابزار تنظیم‌گر هم هست. اما اگر نتوانیم مؤدیان مالیاتی این بخش را اقناع کنیم جامعه به چالش می‌خورد. نکته دیگر اطلاعات دقیق است. مثلاً در حوزه خانه‌های خالی متأسفانه اطلاعات متنی حداقل در دو سه سال گذشته وجود نداشته است. مثلاً این نبود اطلاعات در سال ۱۴۰۱ خیلی شدید بود چون تقریباً اولین سال اجرای قانون هم بود و خیلی سازمان مالیاتی را با چالش مواجه کرد. تقریباً برای ۵۰۰ هزار نفر پیامک پرداخت مالیات خانه خالی صادر کردیم که بسیاری از این پیامک‌ها با اعتراض مواجه شد و علت آن هم اطلاعات نادرست بود که بعداً البته پالایش شد. همه اینها هزینه ایجاد می‌کند، البته باید توضیح دهم در محاسبه

اگر نکته نگفته‌ای در این گفت‌وگو هست بفرمایید.

به عنوان جمع‌بندی دوست دارم که رسانه‌ها به موضوع مالیات بپردازند. بحث تحولی که امروز در کشور رخ داده این است که از یک نظام سنتی مالیات‌ستانی به یک نظام مدرن هوشمند و سیستمیک مبتنی بر داده در حال تغییر است.

این مسیر، راه ساده‌ای نیست و نیازمند فرهنگ‌سازی در داخل سازمان امور مالیاتی کشور و در بدنه اصناف، فعالان اقتصادی و جامعه است. اگر این اتفاق بیفتد به نظر من یک مانع جدی فضای کسب و کار از میان برداشته خواهد شد و امیدآفرینی جدی هم اتفاق خواهد افتاد. خواهیم این است

این خیلی خوب است که چنین سؤالی مطرح شد. چون یکی از همان سؤالاتی است که واقعاً صادقانه باید با مردم صحبت بکنیم و بیان کنیم. ببینید واقعیت این است که تمام شرکت‌هایی که تحت نظارت سازمان‌های زیر نظر

قانون با اخذ جریمه‌های سنگین نداریم. اتفاقاً بنای ما این است که عزیزان از مزایای این قانون استفاده کنند. مزیت این قانون این است که اگر صورت‌حساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان ثبت شد، سازمان امور مالیاتی دیگر حق رسیدگی ندارد؛ جز یک درصد اندکی که قانونگذار برای سازمان امور مالیاتی اجازه داده که حدوداً سه‌ونیم درصد است. از آن طرف هم کسی که به این قانون تمکین نکند، جریمه سنگینی می‌شود. ما به همه مؤدیان بویژه طلافروش‌ها گفته‌ایم که جرایم حوزه عدم صدور صورت‌حساب الکترونیکی خیلی سنگین است، اطلاع‌رسانی کافی هم انجام شده است. رویکرد ما اقناعی است. بنابراین عقب‌نشینی هم نداریم، با اینکه حدود ۹۰ درصد مالیاتی که در حال دریافت است، تقریباً از ۱۰۰۵۰ درصد مؤدیان بزرگ دریافت می‌شود. بنابراین از این جهت می‌خواهم خدمت شما عرض کنم که تمرکز نظام مالیاتی در حوزه مالیات‌ستانی از موجودیت‌های بزرگ، بویژه شرکت‌ها و مؤسسات حقوقی است و حوزه اصناف، کسبه و شخصیت‌های حقیقی سهم بسیار ناچیزی را در درآمدهای مالیاتی تشکیل می‌دهند.

انتقاد بزرگی که به نظام مالیاتی می‌شود این است که پشت سر هم پایه مالیاتی تولید شده و از این توری که به قول شما هر سال افزایش پیدا می‌کند بخواهیم مالیات دریافت کنیم؛ با اینکه همین پایه‌های مالیاتی جدید نیز با عملکرد بالایی همراه نبوده است. مثلاً در حوزه مالیات بر املاک لوکس یا خودروهای لوکس چقدر پیشرفت داشته‌ایم؟

این نکته مهمی است که سازمان امور مالیاتی کشور مجری قانون است. بسیاری از اوقات قوانینی تصویب می‌شود که به اعتراض مؤدیان منجر می‌شود که شما چرا از این ماشین دارید مالیات می‌گیرید؟ خبر اولین پاسخ قانون‌آوردان است. به موجب اصل ۵۱ قانون اساسی، قانونگذار وظایف دستگاه‌ها را مشخص می‌کند و نقش دستگاه‌ها مشاوره‌ای است. نظر کارشناسی ما این است که گسترش پایه‌های مالیاتی به بعضی از حوزه‌ها مثلاً خانه‌های خالی مانند آن چیزی که تحت عنوان خانه یا خودروهای لوکس اجرایی شده، قانونگذار در آن هدفی را دنبال می‌کرده است. مثلاً هدف قانونگذار این بوده که تعداد خانه‌های خالی، باعث می‌شود کارکرد سیاست‌گذاری مالیات کاهش پیدا کند. چون مالیات صرفاً ابزار درآمدزایی برای دولت نیست بلکه یک ابزار سیاست‌گذاری از باب ابزار تنظیم‌گر هم هست. اما اگر نتوانیم مؤدیان مالیاتی این بخش را اقناع کنیم جامعه به چالش می‌خورد. نکته دیگر اطلاعات دقیق است. مثلاً در حوزه خانه‌های خالی متأسفانه اطلاعات متنی حداقل در دو سه سال گذشته وجود نداشته است. مثلاً این نبود اطلاعات در سال ۱۴۰۱ خیلی شدید بود چون تقریباً اولین سال اجرای قانون هم بود و خیلی سازمان مالیاتی را با چالش مواجه کرد. تقریباً برای ۵۰۰ هزار نفر پیامک پرداخت مالیات خانه خالی صادر کردیم که بسیاری از این پیامک‌ها با اعتراض مواجه شد و علت آن هم اطلاعات نادرست بود که بعداً البته پالایش شد. همه اینها هزینه ایجاد می‌کند، البته باید توضیح دهم در محاسبه

قانون مالیات‌های مستقیم قبلاً پیش‌بینی شده بود در بند ث ماده ۱۳۲ البته به شرط سرمایه‌گذاری که قانونگذار با تصویب قانون جدید شرط سرمایه‌گذاری را تقریباً حذف کرده است.

مشوق مالیاتی برای آن چیزی است که محقق نشده و برای فعال اقتصادی انگیزه ایجاد می‌کند که آن کار را انجام بدهد. اگر به چنین مواردی توجه نشود یک عدد قابل توجه مالیات از دست رفته داشت و این در مجموع به نفع اقتصاد کشور نیست

عکس: سجاد صفری ایران

سازمان امور مالیاتی در گفت‌وگو با «ایران» مطرح کرد

مالیات‌های مالیاتی درآمدهای دولتی

سایر کشورها) پایین است؟ یا حتی موارد مهمی درباره مالیات‌ستانی از نهادها و بنیادها که شایعات فراوانی درباره معافیت مالیاتی آنها در رسانه‌ها وجود دارد. سبحانیا در این گفت‌وگو، تلاش کرد تا به ابهامات موجود پاسخ دهد. او ابتدا به محاسن مالیات‌ستانی اشاره کرد و سپس به سراغ معافیت‌های مالیاتی رفت و گریزی نیز به مالیات بنیادها زد. اما شاید یکی از مهم‌ترین بخش‌های صحبت‌های او، به گذر از مالیات‌ستانی «سنتی» یا روش‌های قدیمی و کهنه و تحول بزرگ ساختاری در نظام مالیات‌ستانی نوین ایران برگردد. جایی که یک نظام مدرن هوشمند و سیستمیک مبتنی بر داده در حال پیاده‌سازی است تا میزان فرار مالیاتی و معافیت‌هایی که پیش از این وجود داشته، به حداقل برسد.

سبحانیا همچنین از رسانه‌ها می‌خواهد که برای گسترش فرهنگ مالیات‌ستانی به این سازمان کمک کنند. چرا که معتقد است «اگر این اتفاق بیفتد یک مانع جدی فضای کسب و کار از میان برداشته خواهد شد.»

چرا سازمان امور مالیاتی هر زمان که بحث مالیات‌ستانی از طلافروش‌ها شده در مقابل اعتراض و فشار این صنف عقب‌نشینی کرده است؟

طبق تجربه من در سازمان امور مالیاتی، در سنوات اخیر اعتراضاتی در این حوزه مربوط به سامانه جامع تجارت داشتیم که ارتباطی به سازمان امور مالیاتی ندارد.

بله، ابتدا از سامانه تجارت شروع شده و بعد به سازمان امور مالیاتی کشیده می‌شود. در واقع تجربه این سال‌ها نشان می‌دهد طلافروش‌ها با استفاده از ابزار اعتراضی نوعی حاشیه‌امن برای خودشان درست کرده‌اند.

اگر نتوانیم در حوزه مالیات اقناعی کار کنیم با چالش مواجه می‌شویم. در این یکی، دو سال اخیر تلاش کردیم با اقناع، آگاه‌سازی و برگزاری جلسات متعدد با اصناف و اتحادیه‌های مختلف، اقداماتمان را با این شکل و سازوکار جلو ببریم. ببینید، مثلاً یکی از قوانین مهم و مترقی که خدا لطف کرد و ما در ۱۴۰۲ اجرا کردیم، قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان بود. یکی از صنوفی که بایستی به این قانون تمکین کند، طلافروش‌ها بودند. خب ما جلسات مختلفی را با صنف طلافروش‌ها گذاشتیم و بخش قابل توجهی از این

بود در سال جاری ۸۵۳ هزار میلیارد تومان از درآمدهای دولت به واسطه معافیت‌ها و شده برای اشخاص حقوقی در همین سال بیشتر بوده و وصول آن می‌تواند اثر قابل

بدیل مالیات به منبع اصلی تأمین مالی بودجه جاری دولت، لازم است سیاستگذاری از دست رفته در نتیجه معافیت‌های مالیاتی حداکثر تأثیر را بر رشد اقتصادی به از اتلاف منابع عمومی جلوگیری شود. برای این مهم می‌بایست معافیت‌های اشخاص به افزایش درآمدهای مالیاتی و کاهش اتکا به نفت، معافیت‌های مشوق تولید و رشد